

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ VIII

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat.

α) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα.

Μονάδες 20

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη του κειμένου της στήλης Α μία από τις νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β που είναι ετυμολογικά συγγενής. (Περισεύουν 3 λέξεις από τη στήλη Β).

A	B
vitae	αβίωτος
sedebam	ιδεατός
plenas	κάθιδρος
ceras	σεντούκι
videbis	πληθώρα
	πλυντήριο
	κηροπωλείο
	καθέδρα

Μονάδες 10

B. 6. α) Να επιλέξετε την απάντηση που αποδίδει ορθά τη συντακτική λειτουργία του όρου.

in Campaniā	Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο ρήμα tenebat
-------------	---

15863

	Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο στο ρήμα tenebat
suo	Επιθετικός προσδιορισμός στο Cornelio Tacito (αυτοπάθεια)
	Έμμεσο αντικείμενο στο εννοούμενο ρήμα
vacua	Επιθετικός προσδιορισμός στο retia
	Κατηγορούμενο στο αντικείμενο retia (μέσω του ρήματος habebam)
cogitationis	Γενική κτητική στο sunt
	γενική αντικειμενική στο incitamenta
Minervam	Υποκείμενο στο απαρέμφατο errare (ετεροπροσωπία)
	Έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα videbis

(μονάδες 10)

β) Cum in venatiōnibus eris: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (4 μονάδες), να δηλώσετε τη συντακτική λειτουργία της (4 μονάδες) και πώς εκφέρεται (2 μονάδες).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15863-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα δεκαεπτά του βιβλία για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι ωραία. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παράμενε / έμενε μόνιμα στην Καμπανία.

β) Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στον φίλο του Κορνήλιο Τάκιτο. Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρεις άγριους κάπρους / τρία φοβερά αγριογούρουνα. «Ο ίδιος;» θα ρωτήσεις. Ο ίδιος. Καθόμουν κοντά / δίπλα στα δίχτυα* πλάι μου δεν υπήρχε η κυνηγετική λόγχη αλλά η γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί* σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις* αν και (είχα) άδεια τα δίχτυα (παρόλο που είχα τα δίχτυα άδεια), όμως είχα γεμάτες τις πλάκες (μου). Τα δάση και η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης. Όταν θα είσαι στο κυνήγι, θα επιτρέπεται/ θα είναι δυνατόν και σε σένα / θα μπορείς κι εσύ να φέρεις μαζί σου πλάκες αλειμμένες με κερί: θα δεις να περιπλανιέται στα βουνά όχι η Άρτεμις αλλά η Αθηνά. Να είσαι υγιής / γερός (Γεια σου)!

B. 2.

A	B
vitae	αβίωτος
sedebam	καθέδρα
plenas	πληθώρα
ceras	κηροπωλείο
videbis	Ιδεατός

B. 6. α)

in Campaniā	Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο ρήμα tenebat
	~~Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο στο ρήμα tenebat~~
suo	Επιθετικός προσδιορισμός στο Cornelio Tacito (αυτοπάθεια)
	~~Εμμεσο αντικείμενο στο εννοούμενο ρήμα~~
vacua	~~Επιθετικός προσδιορισμός στο retia~~
	Κατηγορούμενο στο αντικείμενο retia (μέσω του ρήματος habebam)
cogitationis	Γενική κτητική στο sunt

15863-Λύση

	γενική αντικειμενική στο incitamenta
Minervam	Υποκείμενο στο απαρέμφατο errare (ετεροπροσωπία)
	~~Έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα videbis~~

(μονάδες 10)

β) Cum in venatiōnibus eris:

Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της κύριας πρότασης licebit. Εκφέρεται με οριστική (eris) (γιατί δηλώνει μόνο το χρόνο).

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ VIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat.

β) Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque. etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudine sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα

Μονάδες 20

B.2. Να διαγράψετε από τη στήλη Β τη λέξη που δεν συγγενεύει ετυμολογικά με τη λατινική λέξη της στήλης Α.

A	B
plenae	Πλήθος, πλοίο, πλήρης
gelida	Ζελέ, ζελατίνα, ζηλεύω
miseriae	Μίζα, μίζερος, μιζέρια
stilus	Στιλέτο, στιλ, στήλη
ceras	Κερί, κύριος, κηροπήγιο

Μονάδες 10

B.6. α) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τους συντακτικούς όρους της Β'. Στη Β' στήλη υπάρχουν τέσσερις όροι οι οποίοι δεν αντιστοιχούν στις λέξεις της στήλης Α:

A	B
Rōmam (το 1ο)	Υποκείμενο στο sunt
adversam	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός κίνησης σε τόπο
de incolis	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο (ή κατάστασης)
Silvae	Απρόθετη αιτιατική κίνησης σε τόπο
in venatiōnibus	Εμπρόθετος επιρρηματικός

17147

	προσδιορισμός αναφοράς
	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός αιτίας
	Κατηγορούμενο στο incitamenta
	Ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο fortunam
	Κατηγορούμενο στο fortunam

Μονάδες 10

β) vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre: να προσδιορίσετε τη συντακτική θέση του απαρεμφάτου errāre (4 μονάδες), να αναγνωρίσετε το είδος του (2 μονάδες), να γράψετε το Υποκείμενό του (2 μονάδες) και να δικαιολογήσετε την πτώση του (2 μονάδες).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17147-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Γράφει συχνά γράμματα/επιστολές στη Ρώμη. Τα γράμματα/οι επιστολές (του) είναι γεμάτα/γεμάτες παράπονα. Επιθυμεί τη Ρώμη/Του λείπει η Ρώμη και θρηνεί/κλαίει την κακή/αντίξοη τύχη (του). Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Οι έγνοιες/οι φροντίδες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Ανθίσταται ενάντια στην αδικία/Αντιμάχεται την αδικία με τις επιστολές (του).

β) Καθόμουν κοντά/δίπλα στα δίχτυα· πλάι μου δεν υπήρχε η κυνηγετική λόγχη, αλλά η γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί· σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και (είχα) άδεια τα δίχτυα (παρόλο που είχα τα δίχτυα άδεια), όμως είχα γεμάτες τις κέρινες πλάκες (μου). Τα δάση και η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης. Όταν θα είσαι στο κυνήγι, θα επιτρέπεται/θα είναι δυνατόν και σε σένα/θα μπορείς κι εσύ να φέρεις μαζί σου πλάκες αλειμμένες με κερί: θα δεις να περιπλανιέται στα βουνά όχι η Άρτεμις, αλλά η Αθηνά.

B.2.

A	B
plena	Πλήθος, ~~πλοίο~~ , πλήρης
gelida	Ζελέ, ζελατίνα, ~~ξηλεύω~~
miseriae	~~Μίζα~~ , μίζερος, μιζέρια
stilus	Στιλέτο, στιλ, ~~στήλη~~
ceras	Κερί, ~~κύριος~~ , κηροπήγιο

B.6.α)

A	B
Rōmam (το 1ο)	Απρόθετη αιτιατική κίνησης σε τόπο
adversam	Ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο fortunam
de incolis	Εμπρόθετος προσδιορισμός αναφοράς
Silvae	Υποκείμενο στο sunt
in venatiōnibus	Εμπρόθετος προσδιορισμός στάσης σε τόπο (ή κατάστασης)

β) Συντακτική θέση: Αντικείμενο στο videbis

Είδος: ειδικό απαρέμφατο (σύμφωνα με το βιβλίο του καθηγητή, σελ 31)

Υποκείμενο του απαρεμφάτου: Dīanam και Minervam

Πρόκειται για περίπτωση ετεροπροσωπίας.

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ VIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat. Regīna Aenēan amat et Aenēas regīnam. Denique Aenēas in Italiam navigat et regīna exspirat.

α) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse? » interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2.

Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δυο νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β που προτείνονται, με την οποία να είναι ετυμολογικά συγγενής.

A	B
venti	i. βέλος ii. βεντάλια
navigat	i. ναύτης ii. νεωτερισμός
ferōces	i. θηρίο ii. φυγή
sedēbam	i. σήμα ii. έδρα
plēnas	i. πλήθος ii. πλέκω

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις::

in Africam	Είναι.....στο.....
regīnae	Είναι.....στο.....
Denique	Είναι.....στο.....
vacua	Είναι.....στο.....

17148

magna

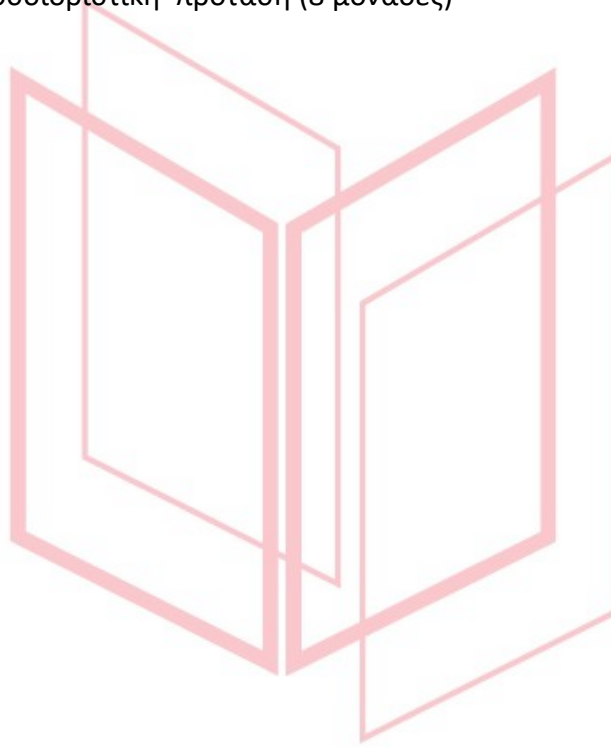
Είναι.....στο.....

Μονάδες 10

β) Ego tres apros ferōces cēri: Αφού προσδιορίσετε τη συντακτική θέση του apros (2 μονάδες), να μετατρέψετε τον επιθετικό προσδιορισμό feroces σε αναφορική προσδιοριστική πρόταση (8 μονάδες)

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17148-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Αλλά οι άνεμοι ταραάζουν τη θάλασσα και φέρνουν/παρασούρουν τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η Διδώ, η βασίλισσα, θεμελιώνει/ιδρύει καινούρια πατρίδα. Ο Αινείας αφηγείται στη βασίλισσα από την αρχή την ενέδρα/τον δόλο/το τέχνασμα των Ελλήνων. Η βασίλισσα ερωτεύεται/αγαπά τον Αινεία και ο Αινείας τη βασίλισσα. Τέλος, ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία και η βασίλισσα ξεψυχά/πεθαίνει.

β) Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στον φίλο του Κορνήλιο Τάκιτο. Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρεις άγριους κάπρους/τρία φοβερά αγριογούρουνα. «Ο ίδιος;» θα ρωτήσεις. Ο ίδιος. Καθόμουν κοντά/δίπλα στα δίχτυα πλάι μου δεν υπήρχε η κυνηγετική λόγχη, αλλά η γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις αν και (είχα) άδεια τα δίχτυα (παρόλο που είχα τα δίχτυα άδεια), όμως είχα γεμάτες τις κέρινες πλάκες (μου). Τα δάση και η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης.

B.2

A	B
venti	i. ~~βέλος~~ ii. βεντάλια
navigat	i. ναύτης ii. ~~νεωτερισμός~~
ferōces	i. θηρίο ii. ~~φυγή~~
sedēbam	i. ~~σήμα~~ ii. έδρα
plēnas	i. πλήθος ii. ~~πλέκω~~

B. 6. α) Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα:

in Africam	Είναι εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός τόπου που δηλώνει κατεύθυνση στο portant
reginae	Είναι έμμεσο Αντικείμενο στο renarrat.
Denique	Είναι επιρρηματικός προσδιορισμός χρόνου στο navigat
vacua	Είναι Κατηγορούμενο στο retia
magna	Είναι ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο incitamenta

β) apros: αντικείμενο στο ceri

apros, qui erant feroces (λόγω του ceri που είναι ιστορικός χρόνος)

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΜΑΘΗΜΑ XI, ΜΑΘΗΜΑ XIII**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α) Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres;

β) Ubi in Italiā fuit, apud Ticīnum, Trebiam, Trasumēnum et Cannas copias Rōmanōrum profligāvit et delēvit. Populus Rōmānus cladem Cannensem pavidus audīvit.

γ) Sulpicius Gallus legatus Luci Aemili Pauli erat, qui bellum adversus Persen regem gerebat. Serena nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratione et de stellarum lunaeque statu ac motibus disputavit eoque modo exercitum alacrem in pugnam misit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω ελληνικές λέξεις: έδρα, κλάσμα, λευκαντικό, τρόμος, ρασιοναλιστής

Μονάδες 10

B. 6. α) Να εντάξετε τα κατηγορούμενα του κειμένου γ' στον παρακάτω πίνακα

Είδος κατηγορούμενου στήλη α'	Κατηγορούμενο στο κείμενο στήλη β' (μονάδες 4: 2+2)	Όρος στον οποίο αναφέρονται στήλη γ' (μονάδες 4:2+2)	Ρήμα εξάρτησης στήλη δ' (μονάδες 2)
Απλό Επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου			

(Μονάδες 10)

β. Ubi in Italia fuit, apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit: Να αναγνωρίσετε την δευτερεύουσα πρόταση (εισαγωγή, εκφορά, συντακτική λειτουργία)

(Μονάδες 10)**(Μονάδες 20)**

17423-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ VIII, XI, XIII

α) Καθόμουν κοντά στα δίχτυα· πλάι μου δεν υπήρχε κυνηγετική λόγχη αλλά γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερι·

β) Όταν βρέθηκε στην Ιταλία, κοντά στον (ποταμό) Τίκινο, στον (ποταμό) Τρεβία, στην (λίμνη) Τρασιμένη και στις Κάννες κατατρόπωσε και εξολόθρευσε τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων. Ο Ρωμαϊκός λαός πληροφορήθηκε έντρομος την συντριβή / καταστροφή των Καννών.

γ) Ο Σουλπίκιος Γάλλος ήταν ύπαρχος του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου, ο οποίος διεξήγαγε πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. (Μια) ξάστερη /καθαρή νύχτα η σελήνη ξαφνικά είχε χαθεί / είχε πάθει έκλειψη· εξαιτίας του ξαφνικού παράξενου και φοβερού θεάματος τρόμος είχε καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή (του). Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε /μίλησε για την φύση του ουρανού και για την στάση και τις κινήσεις των αστεριών και της σελήνης και μ' αυτό τον τρόπο έστειλε το στρατό πρόθυμο/ με αναπτρωμένο ηθικό στην μάχη.

B.2.

έδρα: sedebam

κλάσμα: clades

λευκαντικό: luna, lunae(que)

τρόμος: terror

ρασιοναλιστής: ratione

B.6.α

Είδος κατηγορούμενου στήλη α'	Κατηγορούμενο στο κείμενο στήλη β'	Όρος στον οποίο αναφέρονται στήλη γ'	Ρήμα εξάρτησης Στήλη δ'
Απλό	Legatus (απλό κατηγορούμενο)	στο Sulpicius Gallus	από το συνδεδετικό (erat)
Επιρρηματικό κατηγορούμενο	alacrem(επιρρηματικό κατηγορούμενο του		από το p. misit

17423-Λύση

του τρόπου	τρόπου)	στο exercitum	(ρήμα κίνησης)

β) Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, η οποία εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο ubi, γιατί δηλώνει το προτερόχρονο. Εκφέρεται με οριστική παρακειμένου (fuit), γιατί αναφέρεται στο παρελθόν. Χρησιμοποιείται ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα των κύριων προτάσεων profligavit και delevit

αθλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17485

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΜΑΘΗΜΑ XII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitūdo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre.

β) Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να βρείτε στο δεύτερο απόσπασμα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: οικοδομή, κομπλεξικός, πατρίκιος, κουρσάρος, απόδοση.

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

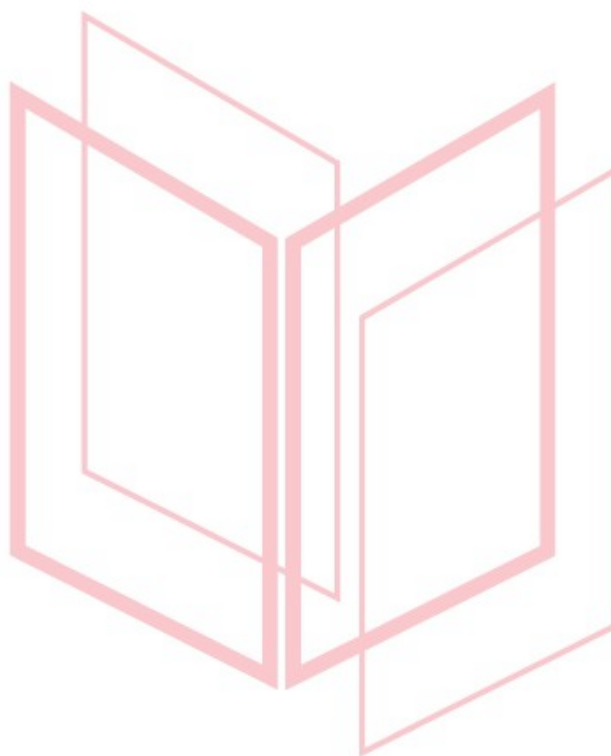
aliquid:	είναι ..... στο.....
plenas:	είναι ..... στο.....
ad vesperum:	είναι ..... στο.....
filiae:	είναι ..... στο.....
Mi:	είναι ..... στο.....

(μονάδες 10)

17485

β) Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, ... ad complexum patris cucurrit: να εντοπίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση, να αναγνωρίσετε το είδος της (4 μονάδες) και τον τρόπο εισαγωγής της αιτιολογώντας τον (2 μονάδες). Πώς εκφέρεται η πρόταση (έγκλιση/χρόνος) (2 μονάδες) και ποια είναι η συντακτική λειτουργία της (2 μονάδες);

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17485-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και είχα τα δίχτυα άδεια, είχα όμως τις πλάκες (μου) γεμάτες. Τα δάση και η μοναξιά (ερημιά) είναι μεγάλα (δυνατά) ερεθίσματα της σκέψης. Όταν θα είσαι (πας) στο κυνήγι, θα μπορέσεις και εσύ να φέρεις τις πλάκες (εκεί): δεν θα δεις την Αρτέμη να περιπλανιέται στα βουνά, αλλά την Αθηνά.

β) Μόλις το βραδάκι επέστρεψε σπίτι του, η κορούλα του Τερτία, η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα της. Ο πατέρας έδωσε στην κόρη ένα φιλί (τη φίλησε), αλλά παρατήρησε πως αυτή ήταν λιγάκι λυπημένη. «Τι συμβαίνει» είπε «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «πέθανε ο Πέρσης».

B. 2.

οικοδομή → domum

κομπλεξικός → complexum

πατρικός → pater

κουρσάρος → cucurrit

απόδοση → dedit

B. 6. α)

aliquid:	είναι σύστοιχο αντικείμενο στο ρήμα cogitabam
plenas:	είναι κατηγορούμενο στο ceras (μέσω του ρήματος habebam)
ad vesperum:	Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου στο rediit
filiae:	είναι έμμεσο αντικείμενο στο dedit
Mi:	είναι επιθετικός προσδιορισμός στο pater

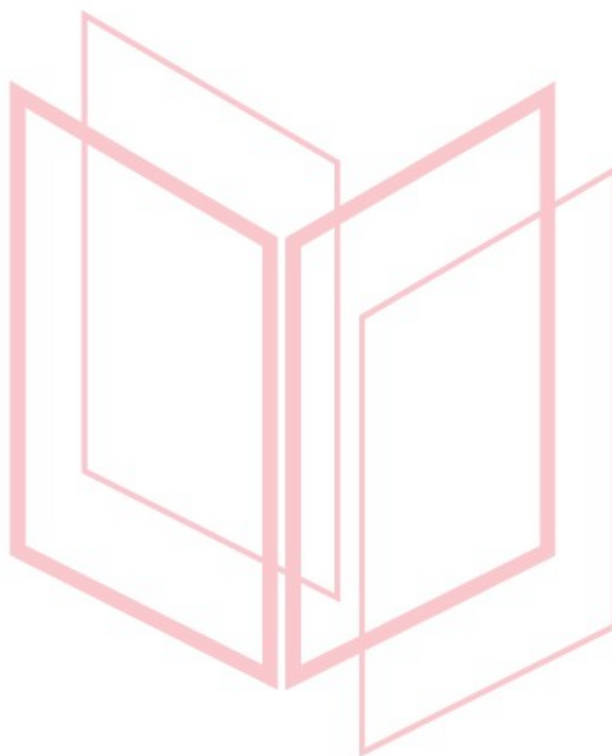
β) Ut domum ad vesperum rediit: Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο ut, γιατί εκφράζει το προτερόχρονο. Εκφέρεται με οριστική

17485-Λύση

παρακειμένου (rediit), καθώς αναφέρεται στο παρελθόν και δηλώνει κάτι το πραγματικό.

Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα *cucurrit*.

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ IV, ΜΑΘΗΜΑ VIII**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α) Romani in suppliciis deorum magnifici sed domi parci erant. Iustitia inter se certabant et patriam curabant. In bello pericula audacia propulsabant et beneficiis amicitias parabant. Delecti consultabant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

β) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα στη Νέα Ελληνική.

Μονάδες 20

B.2 δωμάτιο, ρέμπελος, έδρα, στίλο, κέρινος: να βρείτε από το κείμενο μια ετυμολογικά συγγενή λατινική λέξη για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής.

Μονάδες 10

B. 6. α) Να εντοπίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω επιθέτων, συμπληρώνοντας κατάλληλα τον πίνακα:

Επίθετα:	Συντακτικός ρόλος:
parci	είναι ..... στο .....
infirmum	είναι ..... στο .....
ferōces	είναι ..... στο .....
vacua	είναι ..... στο .....
plēnas	είναι ..... στο .....

Μονάδες 10

β) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem: να χαρακτηρίσετε την πρόταση ως προς το είδος της (2 Μονάδες) και να γράψετε το ρήμα που εννοείται (5 Μονάδες). Ποιος είναι ο συντακτικός ρόλος του όρου salūtem (3 Μονάδες);

Μονάδες 10**Μονάδες 20**

17665-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Οι Ρωμαίοι ήταν γενναϊόδωροι στη λατρεία των θεών αλλά οικονόμοι στην ιδιωτική τους ζωή. Συναγωνίζονταν μεταξύ τους στη δικαιοσύνη και φρόντιζαν την πατρίδα τους. Στον πόλεμο απομάκρυναν τους κινδύνους με το θάρρος/τόλμη τους και αποκτούσαν συμμάχους/φιλίες με τις ευεργεσίες τους. Εκλεγμένοι άντρες φρόντιζαν για την πατρίδα· Σε αυτούς το σώμα ήταν αδύναμο από τα χρόνια αλλά το πνεύμα δυνατό χάρη στη σοφία τους.

β) Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στον φίλο του Κορνήλιο Τάκιτο. Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρία φοβερά αγριογούρουνα. «Ο ίδιος;» θα ρωτήσεις. Εγώ ο ίδιος. Καθόμουνα δίπλα στα δίχτυα· πλάι μου δεν είχα την κυνηγετική λόγχη, αλλά τη γραφίδα και τις πλάκες (αλειμμένες με κερί)· σκεφτόμουνα κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και είχα/παρόλο που είχα τα δίχτυα άδεια, είχα όμως τις πλάκες μου γεμάτες. Τα δάση κι η ερημιά/μοναξιά είναι δυνατά/μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης.

B2. domi, bello, sedebam, stilus, cēras.

B.6. α)

Επίθετα:	Συντακτικός ρόλος:
parci	είναι κατηγορούμενο στο Romani μέσω του συνδετικού ρήματος erant
infirmum	είναι κατηγορούμενο στο corpus μέσω του συνδετικού ρήματος erat
ferōces	είναι επιθετικός προσδιορισμός στο apros
vacua	είναι κατηγορούμενο στο αντικείμενο retia μέσω του ρήματος habebam που εννοείται
plenas	είναι κατηγορούμενο στο αντικείμενο ceras

β) Η πρόταση είναι κύρια, κρίσεως (εκφέρεται με Οριστική), στην οποία εννοείται το ρήμα dicit. Ο όρος salutem είναι αντικείμενο στο εννοούμενο dicit (βλ. και εισαγωγικό σημείωμα στο σχολικό εγχειρίδιο).

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΜΑΘΗΜΑ XI

i. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque;

ii. Postea Alpes, quae Italiam ab Galliā seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italiā fuit, apud Ticīnum, Trebiam, Trasumēnum et Cannas copias Rōmanōrum profligāvit et delēvit. Populus Rōmānus cladem Cannensem pavidus audīvit. In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedīvit. Postquam XIV annos in Italiā complēvit, Carthaginienses eum in Africam revocavērunt.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα στη Νέα Ελληνική.

Μονάδες 20

B.2 Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου (στήλη A) με τις ετυμολογικά συγγενείς τους νεοελληνικές, της στήλης B (δυο λέξεις της στήλης B περισσεύουν):

A	B
α. sedēbam	i. υπεραγορά
β. stilus	ii. ελεφαντοστό
γ. elephantis	iii. κλάσμα
δ. copias	iv. σιλέτο
ε. cladem	v. έδρανο
	vi. φωτοκόπια
	vii. όψη

Μονάδες 10

B.6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους του κειμένου, συμπληρώνοντας κατάλληλα τον πίνακα:

in proximo	είναι ..... στο .....
Alpes	είναι ..... στο .....
cum elephantis	είναι ..... στο .....

17668

pavidus	είναι ..... στο .....
se	είναι ..... στο .....

Μονάδες 10

β) Ubi in Italiā fuit, postquam XIV annos in Italiā complēvit: να αναγνωρίσετε το είδος των προτάσεων (Μονάδες 2), να εντοπίσετε τους συνδέσμους που τις εισάγουν (Μονάδες 2), να αναγνωρίσετε την έγκλιση εκφοράς (Μονάδες 2) και να δικαιολογήσετε τον ρηματικό χρόνο (Μονάδες 4).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17668-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. i. «Ο ίδιος;» θα ρωτήσεις. Εγώ ο ίδιος. Καθόμουνα δίπλα/κοντά στα δίκτυα· πλάι μου δεν είχα την κυνηγετική λόγχη, αλλά τη γραφίδα και τις πλάκες (αλειμμένες με κερί)· σκεφτόμουνα κάτι και κρατούσα σημειώσεις.

ii. Έπειτα πέρασε με ελέφαντες τις Άλπεις, που χωρίζουν την Ιταλία από τη Γαλατία. Όταν βρέθηκε στην Ιταλία, κατατρόπωσε κι εξολόθρευσε τις ρωμαϊκές στρατιωτικές δυνάμεις/τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων κοντά στον ποταμό Τίκινο, στον ποταμό Τρεβία, στη λίμνη Τρασιμένη και στις Κάννες. Ο ρωμαϊκός λαός πληροφορήθηκε έντρομος τη συντριβή στις Κάννες/των Καννών. Στον Φαλερνό αγρό/ στην περιοχή του Φαλερνού αγρού ο Αννίβας ξέφυγε από την ενέδρα του Φάβιου Μαξίμου. Αφού συμπλήρωσε δεκατέσσερα χρόνια στην Ιταλία, οι Καρχηδόνιοι τον ανακάλεσαν στην Αφρική.

B.2: α.v, β.iv, γ.ii, δ.vi, ε.iii

B.6. α)

in proximo	είναι εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο (δηλώνει το εγγύς) στο erant.
Alpes	είναι αντικείμενο στο transiit
cum elephantis	είναι εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της συνοδείας στο transiit
ravidus	είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο ρήμα audivit και αναφέρεται στο υποκείμενο populus.
se	είναι αντικείμενο στο expedit (άμεση/ευθεία αυτοπάθεια).

β) Είναι δευτερεύουσες επιρρηματικές χρονικές προτάσεις που δηλώνουν το προτερόχρονο, επειδή εισάγονται με τους συνδέσμους ubi και postquam. Εκφέρονται με Οριστική και δη Παρακειμένου, επειδή αναφέρονται στο παρελθόν.

ΜΑΘΗΜΑ VI, ΜΑΘΗΜΑ VIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) In eā civitatē, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertātis, fons aequitātis. Mens et animus et consilium et sententia civitātis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat. Legum ministri sunt magistrātus, legum interpretes iudices, legum denique omnes servi sumus: sic enim liberi esse possumus.

β) Silvae et solitūdo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε με ποια λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής:

απελευθέρωση, ανεμοστρόβιλος, μαστορεύω, σερβίτσιο, μεγαλείο

Μονάδες 10

B.6.α) Να συμπληρώσετε στον ακόλουθο πίνακα -και σύμφωνα με το παράδειγμα- την πτώση στην οποία βρίσκονται οι όροι που σας δίνονται και να την αιτιολογήσετε αναφέροντας τον συντακτικό τους ρόλο και τον όρο που προσδιορίζουν.

ο όρος	βρίσκεται σε πτώση (μονάδες 2: 4x0,5)	γιατί είναι (μονάδες 4: 4x1)	στον όρο (μονάδες 4: 4x1)
ea	αφαιρετική	ομοίπτωτος επιθετικός προσδιορισμός	civitate
nostra			
servi			
tibi			
Minervam			

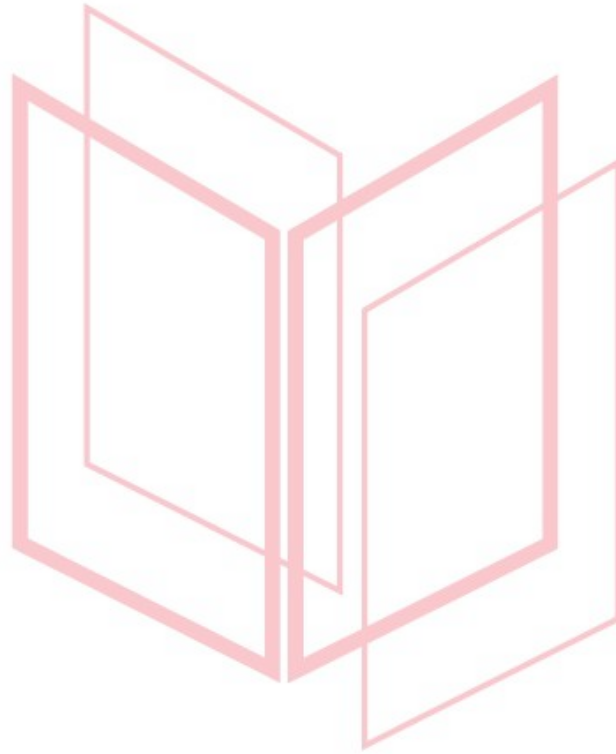
Μονάδες 10

17914

β) «...boni viri libenter leges servant.», «Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis.»: να εντοπίσετε τους επιθετικούς προσδιορισμούς (2 μονάδες) και να μετατρέψετε τον καθένα σε δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση (8 μονάδες).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17914-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α. α) Σε αυτή την πολιτεία, την οποία οι νόμοι συγκρατούν/στεριώνουν, οι καλοί άνδρες/πολίτες πρόθυμα τηρούν/φυλάνε τους νόμους. Γιατί ο νόμος είναι το θεμέλιο της ελευθερίας, η πηγή της δικαιοσύνης. Ο νους/το πνεύμα και η ψυχή και η σκέψη και η άποψη/κρίση της πολιτείας βρίσκονται στους νόμους. Όπως τα σώματά μας δεν στέκονται/δεν υπάρχουν χωρίς τον νου/το πνεύμα, έτσι και η πολιτεία δεν στέκεται/δεν υπάρχει χωρίς τον νόμο. Οι αρχές/οι άρχοντες είναι θεράποντες/υπηρέτες των νόμων, οι δικαστές (είναι) ερμηνευτές των νόμων, τέλος όλοι είμαστε δούλοι/υπηρέτες των νόμων: γιατί έτσι μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι.

β) Όταν θα είσαι στο κυνήγι/θα πας για κυνήγι, θα μπορέσεις κι εσύ να φέρεις (εκεί) πλάκες αλειμμένες με κερί: θα δεις ότι περιπλανιέται στα βουνά όχι η Άρτεμη αλλά η Αθηνά. Να είσαι υγιής/Γεια σου!

B.2.

απελευθέρωση → libertatis, liberi

ανεμοστρόβιλος → animus

μαστορεύω → magistratus

σερβίτιο → servi

μεγαλείο → magna

B.6.α)

Ο όρος	βρίσκεται σε πτώση (μονάδες 2: 4x0,5)	γιατί είναι (μονάδες 4: 4x1)	στον όρο (μονάδες 4: 4x1)
ea	αφαιρετική	ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός	στο civitate
nostra	ονομαστική	ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός	στο corpora
servi	ονομαστική	κατηγορούμενο	στο υποκείμενο «nos», που εννοείται, λόγω του συνδετικού ρήματος sumus
tibi	δοτική	δοτική προσωπική	στο απρόσωπο ρήμα licebit
Minervam	αιτιατική	α) άμεσο αντικείμενο και β) υποκείμενο	α) στο ρήμα videbis β) στο απαρέμφατο errare και έχουμε ετεροπροσωπία

β) Οι επιθετικοί προσδιορισμοί είναι οι όροι: boni & magna. Η μετατροπή τους σε δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση έχει ως εξής:

Viri, qui boni sunt. Incitamenta, quae magna sunt.

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΜΑΘΗΜΑ XIV

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre.

β) Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre cupīvit. Respondit ille se esse Orcum. Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitāvit. Cassius servos inclamāvit et de homine eos interrogāvit. Illi neminem viderant. Cassius iterum se somno dedit eandemque speciem somniāvit.

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε μία λέξη της νέας ελληνικής που να έχει ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λατινικές λέξεις.

λατινική λέξη	ετυμολογικά συγγενής νεοελληνική λέξη
sedēbam	
stilus	
homine	
viderant	
dedit	

Μονάδες 10

B.6.α.) Να βρείτε τα υποκείμενα των ρημάτων ή των απαρεμφάτων στον πίνακα που ακολουθεί:

ρήμα/απαρέμφατο	Υποκείμενο
licēbit	
adportāre	
respondit	
esse	
excitāvit	

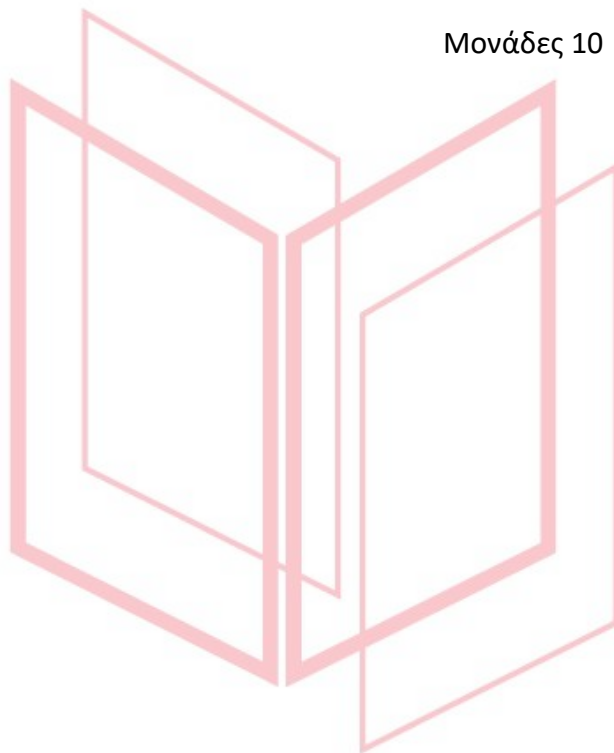
Μονάδες 10

18526

β) Στην περίοδο λόγου «Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre curīnit», αφού βρείτε το υποκείμενο του απαρεμφάτου audīre και δικαιολογήσετε την πτώση του (μονάδες 4), να αντικαταστήσετε το ρήμα curīnit με το narravit, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές και στη συνέχεια να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου audīre (μονάδες 6).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18526-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α.α) Καθόμουν κοντά στα δίχτυα' δεν υπήρχε πλάι μου κυνηγητική λόγχη αλλά γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί' σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις' αν και (είχα) άδεια τα δίχτυα, είχα όμως γεμάτες τις πλάκες. Τα δάση και η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης. Όταν βρεθείς στο κυνήγι, θα μπορέσεις κι εσύ να φέρεις πλάκες αλειμμένες με κερί.

β) Μόλις τον κοίταξε ο Κάσσιος, τον έπιασε φόβος και θέλησε να πληροφορηθεί το όνομά του. Εκείνος απάντησε ότι ήταν ο Πλούτωνας (Χάροντας). Τότε τρόμος συντάραξε τον Κάσσιο και τον ξύπνησε/τον σήκωσε από τον ύπνο του. Ο Κάσσιος φώναξε τους δούλους και τους ρώτησε για τον άνθρωπο. Εκείνοι δεν είχαν δει κανένα. Ο Κάσσιος για δεύτερη φορά παραδόθηκε στον ύπνο (ξανακοιμήθηκε) και ονειρεύτηκε την ίδια μορφή.

B.2. sedēbam → έδρα, έδρανο, εδράζομαι

stilus → στιλέτο, στιλό

homine → ουμανισμός, ουμανιστής

viderant → βίντεο, βιντεοσκόπηση, βιντεοσκοπώ, ιδέα, ιδεολογία, ιδεολογικός, ιδεατός, ιδεαλισμός κ.ά.

dedit → δόση, επίδοση, παράδοση, ανταπόδοση, απόδοση, διάδοση, ενδίδω, καταδίδω, προσδίδω, παραδοτέος, αποδοτικός κ.ά.

B.6.α.)

ρήμα/απαρέμφατο	Υποκείμενο
licēbit	adportāre (τελικό απαρέμφατο)
adportāre	te (μετατρέπεται η δοτική προσωπική tibi σε αιτιατική)
respondit	ille
esse	se (ταυτοπροσωπία-λατινισμός)
excitāvit	terror

β) Στην περίοδο λόγου «Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre curīnit» το υποκείμενο του τελικού απαρεμφάτου audīre είναι η λέξη Cassius, που βρίσκεται σε πτώση ονομαστική, καθώς το Cassius είναι και υποκείμενο του ρήματος curīnit και έχουμε ταυτοπροσωπία. Το υποκείμενο του τελικού απαρεμφάτου σε περίπτωση

18526-Λύση

ταυτοπροσωπίας κανονικά εννοείται σε ονομαστική πτώση (όπως δηλαδή και το υποκείμενο του ρήματος).

Αντικατάσταση του ρήματος *cup̄n̄it* από το *narravit* → «*Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius se audīre narravit*»

Αν αντικατασταθεί το *cup̄n̄it* από το ρήμα *narravit* (λεκτικό ρήμα), τότε το *audīre* θα είναι ειδικό απαρέμφατο, του οποίου το υποκείμενο θα είναι η αντωνυμία *se* σε πτώση αιτιατική. Το υποκείμενο του ρήματος *narravit* είναι η λέξη *Cassius* και παρά το γεγονός ότι ταυτίζεται νοηματικά με το υποκείμενο (*se*) του απαρεμφάτου *audīre* και έχουμε ταυτοπροσωπία, τίθεται σε αιτιατική πτώση, καθώς το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου τίθεται κανονικά σε αιτιατική και δεν παραλείπεται ποτέ (λατινισμός).

αθιμπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΜΑΘΗΜΑ XIII

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

β) Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaeque statu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit.

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα δοθέντα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B.2. Να αντιστοιχίσετε τους λατινικούς τύπους της στήλης Α με τους νεοελληνικούς τύπους της στήλης Β, με τους οποίους συγγενεύουν ετυμολογικά. Δύο (2) τύποι της στήλης Β περισσεύουν.

Στήλη Α	Στήλη Β
1.plenas	i.πορτιέρης
2.ceras	ii.λευκός
3.adportare	iii.γύρω
4.serena	iv.πληθυντικός
5. luna	v.κηροπωλείο
	vi.μπροστά
	vii. σερενάτα

Μονάδες 10

B.6.α. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. (lectio viii)

ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat. (lectio xiii)

Να εντοπίσετε τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς των δοθέντων αποσπασμάτων και να συμπληρώσετε τον πίνακα που ακολουθεί.

18538

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΜΟΡΦΗ	ΟΡΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ

(μονάδες 10)

Β.6.β. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: Να εντοπίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση, να αναγνωρίσετε το είδος της και να γράψετε τον τρόπο εισαγωγής, την εκφορά και τον συντακτικό της ρόλο.

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18538-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις ·αν και (είχα) παρά (το ότι είχα) άδεια τα δίκτυα, είχα όμως γεμάτες τις πλάκες. Τα δάση και η ερημιά/ μοναξιά είναι δυνατά/ μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης. Όταν θα βρεθείς στο κυνήγι, θα μπορέσεις και εσύ να φέρεις μαζί σου πλάκες αλειμμένες με κερί· θα δεις όχι την Άρτεμη/δε θα δεις την Άρτεμη, αλλά την Αθηνά να περιπλανιέται στα βουνά. Υγιάινε/Γειά σου!

β) Μια ξάστερη νύχτα ξαφνικά η σελήνη είχε πάθει έκλειψη/ έγινε ξαφνικά έκλειψη της σελήνης · εξαιτίας του ξαφνικού παράξενου και φοβερού θεάματος τρόμος είχε καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή (του). Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος μίλησε για τη φύση του ουρανού και για τη θέση/στάση και τις κινήσεις των άστρων και της σελήνης και με αυτόν τον τρόπο έστειλε τον στρατό με αναπτρωμένο ηθικό στη μάχη.

(μονάδες 20)

B.2.

1iv, 2v,3i,4vii,5ii

(μονάδες 10)

B.6.α)

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΜΟΡΦΗ	ΟΡΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ
Cum...eris	δευτερεύουσα πρόταση	στο licebit της Κ.Π.	χρόνος
in venationibus	εμπρόθετος προσδιορισμός	στο eris	τόπος (μεταφορικά)/κατάσταση
quoque	επίρρημα	στο licebit	τρόπος
in montibus	εμπρόθετος προσδιορισμός	στο errare	τόπος (στάση σε τόπο)
ob monstrum	εμπρόθετος προσδιορισμός	στο invaserat	εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο

(μονάδες 10)

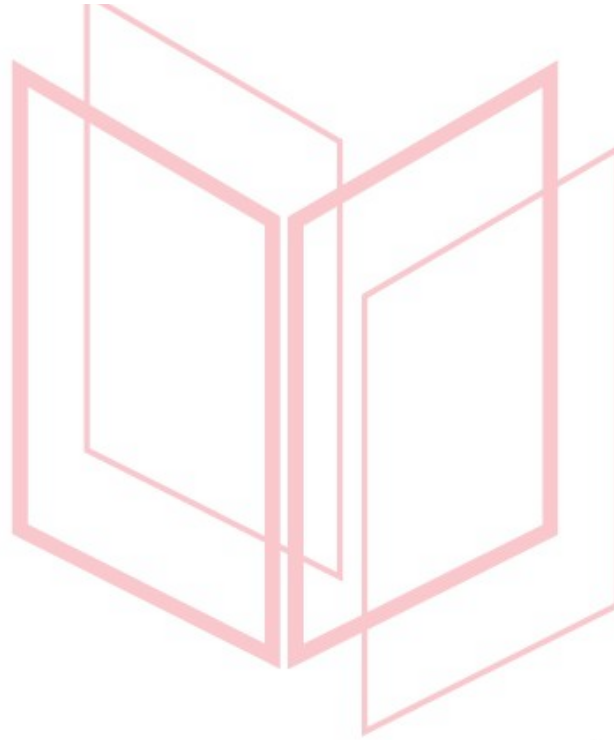

18538-Λύση

B.6.β) Cum in venatiōnibus eris: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, εισάγεται με τον cum, εκφέρεται με οριστική μέλλοντα (eris) και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα licebit της πρότασης εξάρτησης.

(μονάδες 10)

(μονάδες 20)

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

20837

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΜΑΘΗΜΑ XII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam.

β) Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης A μια από τις τρεις νεοελληνικές λέξεις της στήλης B με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

A	B
ferōces	θηριώδης φεγγάρι ρόκα
sedēbam	σιδερώστρα έδρανο σεντόνι
stilus	στίχος στίγμα

20837

	σιλέτο
dedit	απόδοση δέσιμο δέμα
dixit	δεξιόχειρας απόδειξη δηκτικός

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

tres:	είναι ..... στο.....
filiae:	είναι ..... στο.....
nomine:	είναι ..... στο.....
multum:	είναι ..... στο.....
triumphi:	είναι ..... στο.....

(μονάδες 10)

β) ex fortuito dicto: να μετατρέψετε τον επιθετικό προσδιορισμό σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

(μονάδες 10)

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ **Μονάδες 20**

20837-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στον Κορνήλιο Τάκιτό του (στον φίλο του, Κορνήλιο Τάκιτο). Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρεις άγριους κάπρους (τρία φοβερά αγριογούρουνα). «Ο ίδιος;» Θα ρωτήσεις. (Εγώ) Ο ίδιος. Καθόμουν κοντά (δίπλα) στα δίχτυα· υπήρχε πάρα πολύ κοντά μου (πλάι μου) όχι κυνηγετική λόγχη (πλάι μου δεν είχα τη λόγχη), αλλά (τη) γραφίδα και (τις) πλάκες αλειμμένες με κερί· σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και (παρόλο που) είχα τα δίχτυα άδεια, είχα όμως τις πλάκες (μου) γεμάτες.

β) Ο πατέρας έδωσε στην κόρη ένα φιλί (τη φίλησε), αλλά παρατήρησε πως αυτή ήταν λιγάκι λυπημένη (θλιμμένη/στενοχωρημένη). «Τι συμβαίνει» («Τι τρέχει») είπε (ρώτησε) «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συμβαίνει (συνέβη);» «Πατέρα μου (Μπαμπά μου)» απάντησε εκείνη «πέθανε ο Πέρσης». Γιατί (δηλαδή/πράγματι) είχε πεθάνει ένα σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα (το) αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τέρτια (της είπε): «Δέχομαι τον οινώ (Το δέχομαι ως οινώ)». Έτσι, από ένα τυχαίο λόγο προγεύτηκε στην ψυχή του (νοερά) την ελπίδα ενός περιλαμπρού θριάμβου.

B. 2.

A	B
ferōces	θηριώδης
sedēbam	έδρανο
stilus	σιλέτο
dedit	απόδοση
dixit	απόδειξη

B. 6. α)

tres:	είναι ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο apros
filiae:	είναι έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα dedit

20837-Λύση

nomine:	είναι απρόθετη αφαιρετική (οργανική) της ιδιότητας στο catellus
multum:	είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο ρήμα amabat
triumphi:	είναι ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, ως γενική αντικειμενική στο spem (γενική ως συμπλήρωμα στο spem)

β) ex fortuito dicto → ex dicto quod fortuitum erat

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΚΕΙΜΕΝΟ XII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

β) Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumpho animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα κείμενα.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τις λέξεις της Β' στήλης που έχουν ετυμολογική συγγένεια. Τρεις λέξεις της Β στήλης περισσεύουν.

A	B
1. tres	i. καιρός
2. stilus	ii. πατρότητα
3. ceras	iii. τρίτος
4. videbis	iv. ιδέα
5. pater	v. σιλό
	vi. τρέχω
	vii. στήλη
	viii. κηροπήγιο

Μονάδες 10

B. 6. α)

Να αντιστοιχίσετε κάθε λέξη της λατινικής από την Α' στήλη με μία επιλογή από τις λέξεις της Β' στήλης σύμφωνα με τη σωστή συντακτική απάντηση.

A	B
1. feroces	i.ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός ii.κατηγορούμενο του αντικειμένου

21026

2. ad retia	i. εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο ii. εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο, ειδικότερα του πλησίον
3. venabulum	i. υποκείμενο του ρήματος erat ii. αντικείμενο του ρήματος erat
4. in montibus	i. εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης ii. εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
5. triumphi	i. γενική αντικειμενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός στο srem ii. γενική υποκειμενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός στο srem

(Μονάδες 10)

β) ex fortuito dicto : Να αναλυθεί ο επιθετικός προσδιορισμός σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21026-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στο φίλο του Κορνήλιο Τάκιτο. Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρία φοβερά αγριογούρουνα/τρεις άγριους κάπρους. «Ο ίδιος;» θα ρωτήσεις. Ο ίδιος. Καθόμουν δίπλα/κοντά στα δίχτυα· πλάι μου δεν είχα την κυνηγετική λόγχη, αλλά τη γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί· σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και είχα τα δίχτυα άδεια, είχα όμως τις κέρινες πλάκες γεμάτες. Τα δάση κι η ερημιά/η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης/του λογισμού. Όταν θα βρίσκεσαι στο κυνήγι, θα μπορέσεις κι εσύ να φέρεις εκεί/μαζί σου τις πλάκες: θα δεις ότι στα βουνά δεν περιπλανιέται η Άρτεμη, αλλά η Αθηνά. Να είσαι υγιής/γερός («υγίαινε», γεια σου)!

β) Γιατί/Πράγματι είχε πεθάνει ένα σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τέρτια «Δέχομαι/λαμβάνω τον οiwνό». Έτσι από έναν τυχαίο λόγο προγεύτηκε στην ψυχή την ελπίδα (ενός) περιλαμπρου/πολύ λαμπρού θριάμβου.

B.2.

1-iii

2-v

3-viii

4-iv

5-ii

B.6.α)

1-i

2-ii

3-i

4-ii

5-i

B.6.β)

ex dicto, quod fortuitum erat

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΚΕΙΜΕΝΟ XII**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

β) Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumpho animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα κείμενα.

Μονάδες 20

B.1. Να χαρακτηριστούν με το γράμμα Σ (Σωστό) ή με το γράμμα Λ (Λάθος) οι παρακάτω προτάσεις.

- i. Η διαίρεση της λογοτεχνίας σε «χρυσό αιώνα», «αργυρό αιώνα» κ.λπ. συναντάται στη διαίρεση με ιστορικά κριτήρια.
- ii. Η κωμωδία στους Ρωμαίους λογοτέχνες ωριμάζει τελευταία, όπως ακριβώς και στους Έλληνες.
- iii. Κατά την κλασική εποχή στη ρωμαϊκή λογοτεχνία επιδιώκεται η σύζευξη μορφής και περιεχομένου.
- iv. Η πρώτη περίοδος της κλασικής εποχής είναι γνωστή με τον όρο «Αυγούστειοι χρόνοι».
- v. Ο Μάρκος Τύλλιος Κικέρωνας θεωρείται κορυφαίος εκπρόσωπος της πεζογραφίας και ένας από τους μεγαλύτερους ρήτορες της αρχαιότητας.

Μονάδες 10

B.2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τις λέξεις της Β' στήλης που έχουν ετυμολογική συγγένεια. Τρεις λέξεις της Β στήλης περισσεύουν.

A	B
1. tres	i. καιρός
2. stilus	ii. πατρότητα

3. ceras	iii. τρίτος
4. videbis	iv. ιδέα
5. pater	v. στιλό
	vi. τρέχω
	vii. στήλη
	viii. κηροπήγιο

Μονάδες 10

B.3. Ποια από τις λατινικές φράσεις αντιστοιχεί στο παρακάτω νεοελληνικό κείμενο ;
«Δυστυχώς, δεν μπορώ να στηριχθώ μόνο στα λόγια σου. Πρέπει να υπογράψουμε συμβόλαιο, για να είμαι σίγουρος ότι το σπίτι θα περάσει στην κατοχή μου».

- i. veni, vidi, vici
- ii. scripta manent, verba volant
- iii. casus belli
- iv. dura lex, sed lex
- v. modus Vivendi

Μονάδες 10

B.4. Να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο των λέξεων στον άλλο αριθμό, αφού λάβετε υπόψη τη λειτουργία τους μέσα στα κείμενα.

- i. suo
- ii. apros
- iii. retia (το πρώτο)
- iv. stilus
- v. plenas
- vi. silvae
- vii. magna
- viii. tibi
- ix. montibus
- x. catellus
- xi. eo
- xii. quem
- xiii. pater
- xiv. dicto

B.5. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύπο των ρημάτων:

- i. ridebis: β' ενικό Οριστικής Παρατατικού, Παρακειμένου, Υπερσυντελικού, απαρέμφατο
Ενεστώτα στην ίδια φωνή.
- ii. erat: γ' πληθυντικό Οριστικής Ενεστώτα, Μέλλοντα, Υπερσυντελικού, απαρέμφατο
Ενεστώτα
- iii. habebam: οι αρχικοί χρόνοι του ρήματος και το β' ενικό Οριστικής Ενεστώτα Παθητικής
Φωνής.
- iv. dixit: γ' ενικό Οριστικής Ενεστώτα και Μέλλοντα της ίδιας φωνής.

Μονάδες 15

B. 6. α)

Να αντιστοιχίσετε κάθε λέξη της λατινικής από την Α' στήλη με μία επιλογή από τις λέξεις της Β' στήλης σύμφωνα με τη σωστή συντακτική απάντηση.

A	B
1. feroces	i.ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός ii.κατηγορούμενο του αντικειμένου
2. ad retia	i.εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο ii.εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο, ειδικότερα του πλησίον
3. venabulum	i. υποκείμενο του ρήματος erat ii. αντικείμενο του ρήματος erat
4. in montibus	i.εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης ii.εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
5. triumphi	i. γενική αντικειμενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός στο srem

22094

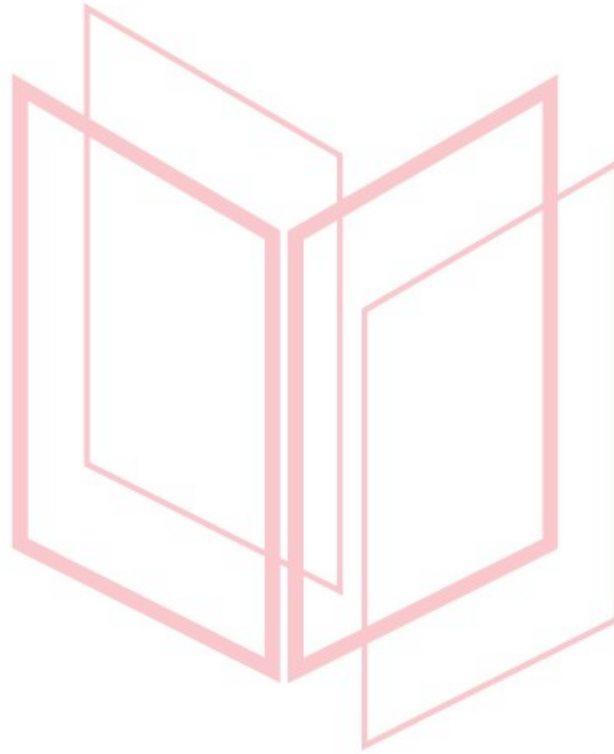
	ii. γενική υποκειμενική ως ετερόπλωτος προσδιορισμός στο <i>srem</i>
--	--

(Μονάδες 10)

β) *ex fortuito dicto* : Να αναλυθεί ο επιθετικός προσδιορισμός σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

22094-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. α) Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στο φίλο του Κορνήλιο Τάκιτο. Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρία φοβερά αγριογούρουνα/τρεις άγριους κάπρους. «Ο ίδιος;» θα ρωτήσεις. Ο ίδιος. Καθόμουν δίπλα/κοντά στα δίχτυα· πλάι μου δεν είχα την κυνηγετική λόγχη, αλλά τη γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί· σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και είχα τα δίχτυα άδεια, είχα όμως τις κέρινες πλάκες γεμάτες. Τα δάση κι η ερημιά/η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης/του λογισμού. Όταν θα βρίσκεσαι στο κυνήγι, θα μπορέσεις κι εσύ να φέρεις εκεί/μαζί σου τις πλάκες: θα δεις ότι στα βουνά δεν περιπλανιέται η Άρτεμη, αλλά η Αθηνά. Να είσαι υγιής/γερός («υγίαινε», γεια σου)!

β) Γιατί/Πράγματι είχε πεθάνει ένα σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τέρτια «Δέχομαι/λαμβάνω τον οiwνό». Έτσι από έναν τυχαίο λόγο προγεύτηκε στην ψυχή την ελπίδα (ενός) περιλαμπρου/πολύ λαμπρού θριάμβου.

B.1.

- i. Λ
- ii. Λ
- iii. Σ
- iv. Λ
- v. Σ

B.2.

- 1-iii
- 2-v
- 3-viii
- 4-iv
- 5-ii

B.3.

- ii.

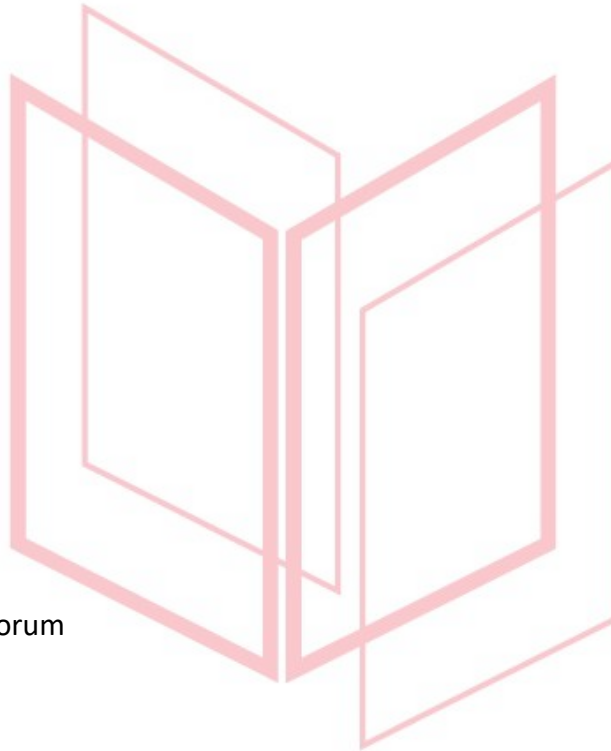
αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

22094-Λύση

B.4.

- i. suo→suis
- ii. apros→aprum
- iii. retia (το πρώτο)→rete
- iv. stilus→stili
- v. plenas→plenam
- vi. silvae→silva
- vii. magna→magnum
- viii. tibi→vobis
- ix. montibus→monte
- x. catellus→catelli
- xi. eo→eis (iis,is)
- xii. quem→quos
- xiii. pater→patres
- xiv. dicto→dictis
- xv. triumphi→triumphorum

B.5.

- i. ridebis: ridebas, risisti, riseras,ridere
- ii. erat: sunt, erunt, fuerant, esse
- iii. habebam: habeo/ habui/ habitum/ habere, haberis και habere
- iv. dixit: dicit, dicet

B.6.α)

- 1-i
- 2-ii
- 3-i
- 4-ii
- 5-i

B.6.β)

ex dicto, quod fortuitum erat